

The paper also seeks to clarify the benefits of application digital stories designed to inform, instruct the students- viewer on a particular concept or phenomenon, to facilitate participants in the speech situations in which they interact. In the foreign language learning process, the application of the "Learning by Teaching" method and practical use of digital stories obviously expand learner's linguistic knowledge, enhancing vocabulary by learning terminology along with the development of student's creativity for further applying in the different realms of vocational activity.

Key words: foreign language communicative competence, advanced learning, professional competence.

УДК 37.07:001.8(100)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.82.31>

Сич Т. В., Михайлюк М. І.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

У статті розглянуто сучасні світові тенденції щодо організації та методології дослідження проблем управління освітою. Усвідомлення цих тенденцій, урахування їх під час організації вітчизняної дослідницької діяльності є важливою умовою розвитку методологічного знання та ефективності вітчизняних досліджень у галузі управління освітою, інтеграції вітчизняної науки у світовий науковий простір.

Виявлено тенденції методології досліджень у світовій практиці щодо опанування та використання науковцями різних типів стратегій дослідження, ретельного обґрунтування методології та опису методів отримання й обробки результатів досліджень. Розкрито сутність філософських парадигм ХХ століття, на яких гуртуються сучасні методологічні парадигми. Схарактеризовано радикально-гуманістичну, радикально-структуралістську, функціоналістську та інтерпретативну методологічні парадигми, що використовуються у світовій дослідній практиці. Визначено, що цілісне та багатопланове розуміння соціальних феноменів, до яких відноситься управління освітою, вимагає визнання та застосування мультипарадигмального підходу до проведення досліджень, що є актуальним для аналізу проблем управління освітою. Наведено прийнятий у США розподіл наукових дисциплін за чотирма категоріями на точні / суспільні та теоретичні / прикладні науки. Характеристика груп цих дисциплін визначає спрямованість тематики, методологічні стратегії та методи досліджень. Окреслено особливості спрямування досліджень прикладних соціальних наук, до яких відноситься саме управління освітою. З'ясовано, що розуміння прикладного значення педагогіки та управління освітою зумовлює поширення такого дизайну дослідження, як кейс-дослідження. Виявлено поширення світової практики здійснення порівняльних досліджень проблем управління освітніми системами в інших країнах.

Ключові слова: методологія досліджень, світовий досвід організації досліджень, управління освітою, світові тенденції у науці, ефективність наукових досліджень, методологічні парадигми, світова дослідна практика, дослідження проблем управління освітою

Вивчення світового досвіду щодо організації та проведення наукових досліджень є важливою умовою інтеграції вітчизняної науки у світовий науковий простір. Довгі роки методологія дослідження вітчизняної педагогічної науки розвивалася по суті ізольовано від світових методологічних розробок і підходів. До 1980-х років методологія дослідження проблем управління освітою розвивалася під впливом марксистсько-ленінської ідеології та авторитарної управлінської парадигми в межах загальнонаукової методології і методології педагогічних досліджень. Тільки починаючи з 1990-х років, із прийняттям Україною незалежності національна педагогічна наука поступово долучається до світових наукових досліджень. Сучасний розвиток методологічного знання має відбуватися з урахуванням світових тенденцій і вимог до дослідної діяльності. Проте і нині присутні суттєві відмінності у світовій і вітчизняній методології в організації та проведенні досліджень загалом та в управлінні освітою зокрема, які проявляються у визначенні сутності та обґрунтуванні методології дослідження, у механізмах формування тематики і фінансування дослідної діяльності, формах та моделях досліджень, вимогах до структури, доказах результатів у дисертації, спрямуванні підготовки науковців тощо.

Публікацій вітчизняних науковців, присвячених досвіду світової дослідницької практики, небагато. У навчальному посібнику, виданому у співавторстві українського науковця Н. Ситника з американським дослідником А. Бхаттачарджи, окреслено методологію та організацію наукових досліджень соціально-економічних наук на основі досвіду Університету Південної Флориди США [2]. У публікації С. Івахненкової, Дж. Конбера [3] розглянуто підходи науковців США до методології науки, порівняльні вимоги до проведення наукових досліджень із отриманням наукового ступеня доктора філософії (PhD) у галузі менеджменту і фінансів у США та в Україні. Окремі аспекти відмінностей у світовій та вітчизняній практиці щодо організації і проведення наукових досліджень висвітлено у дослідженні Т. Сич [7].

Мета дослідження – окреслення сучасних світових тенденцій щодо організації та методології дослідження проблем управління освітою.

Здійснене під час дослідження порівняння визначень сутності поняття “методологія” зарубіжними науковцями показало, що зазвичай акцентується увага на таких двох його складниках: на системі методів і на загальній стратегії дослідження (парадигма, модель, етапи та процедура проведення дослідження, діючі методи) [7, с. 420 – 422]. Отже, саме розуміння поняття “методологія” у світовій науці більше спрямовує науковця на розроблення стратегії дослідження, що, на нашу думку, відповідає сутнісному значенню поняття. Таке розуміння цього поняття зумовлює спрямування підготовки науковців на опанування різних типів стратегій дослідження (експерименти, кореляційні дослідження, причинно-порівняльні дослідження, позитивістські кейси, мета-аналіз) і технологій їх здійснення, а також вимог до ретельного обґрунтування методології досліджень, опису методів отримання та обробки результатів, що є однією з тенденцій методології досліджень у світовій практиці.

Дійсно, значно впливає на методологію досліджень панування тієї чи іншої методологічної парадигми. У XX столітті для світової практики проведення досліджень у соціальних науках характерним є спирання на філософські парадигми позитивізму та постпозитивізму. До середини XX століття позитивізм визначав емпіричну природу пізнання, тому процес генерування нового знання обмежувався тим, що можна спостерігати й вимірювати. Із середини до кінця XX століття парадигму позитивізму змінили ідеї постпозитивізму чи постмодернізму, відповідно до яких обґрунтовані пояснення соціальних подій і явищ робляться на основі поєднання емпіричних спостережень із логічним мисленням. Наукове знання перестає бути однозначним, а вважається ймовірним та спричиненим впливом численних обставин. Тому дослідження часто спрямовуються на виявлення цих обставин задля розуміння реалій соціального світу. Спосіб, за допомогою якого дослідники соціальних наук вивчають соціальні феномени, формується на основі двох філософських припущень: онтології і епістемології. Онтологія стосується нашого сприйняття Всесвіту, а саме: чи складається він головним чином із соціального порядку або з постійних змін. Епістемологія стосується наших припущень щодо найкращого способу пізнання Всесвіту [2, с. 23].

Баррел і Морган виділяють чотири методологічні парадигми на основі зазначених припущень: радикально-гуманістичну, радикально-структуралістську, функціоналістську та інтерпретативну [9].

Онтологічні ідеї розуміння соціального порядку спрямовують дослідника на вивчення впорядкованих процесів чи подій, розуміння загальних закономірностей розвитку подій, явищ чи процесів, що відповідає парадигмі функціоналізму. Відповідно до цієї парадигми суспільство розглядається як система, соціальні взаємини, обумовлені контекстом об'єктивної реальності, за яких використовуються об'єктивні способи дослідження, незалежні від особи дослідника (наприклад, за використання стандартизованих інструментів збору даних – анкет). За інтерпретативною парадигмою суспільство вивчається з погляду на учасника дій; такий підхід робить можливим застосування методів дослідження, що передбачають суб'єктивну інтерпретацію соціальних феноменів учасниками дослідження (наприклад, інтерв'ювання різних учасників, усунення відмінностей між їхніми відповідями через використання власних суб'єктивних суджень). Парадигма радикального структуралізму ґрунтується на розумінні світу, що складається з радикальних змін, спрямовуючи дослідження на вивчення випадкових феноменів. Суспільство оцінюється дослідником як потенційно домінуюча сила в межах матеріалістичної концепції соціального світу як об'єктивної реальності, незалежно від того, як її уявляють люди. Такий підхід спрямовує на дослідження засобів установленого порядку як способів подолання суспільного домінування з використанням об'єктивних методів дослідження. Парадигма радикального гуманізму передбачає, що реальність змінюється під впливом психічних і соціальних процесів. У дослідженнях на основі цієї парадигми вивчення соціальних змін здійснюється за допомогою суб'єктивних методів та на основі вивчення суб'єктивних прогнозів учасників дослідження [9].

Функціоналістська парадигма є основою досліджень природничих наук, а також використовується в більшості соціальних наукових досліджень. Функціоналісти поділяють проблему дослідження на окремі функціональні компоненти, детально досліджуючи один чи декілька з них і спираючись на об'єктивні методи (анкетні чи експериментальні дослідження) [2, с. 24]. Функціоналістська парадигма є основою й більшості вітчизняних досліджень, які ґрунтуються на системному підході. З поширенням ідей постпозитивізму зростає кількість досліджень у світовій науці, що проводяться на позиціях інтерпретативної парадигми. У них соціальні явища й події вивчаються суб'єктивістськими методами (інтерв'ювання та етнографічні методи дослідження). Незначна частка соціальних досліджень ґрунтується на парадигмах радикального гуманізму і радикального структуралізму. Проте для вивчення причин соціальних змін на рівні окремих країн найефективнішим вважається парадигма радикального гуманізму через те, що соціальні та організаційні феномени містять і елементи стабільності, і елементи змін [2, с. 25]. Зокрема, організаційний успіх закладу освіти залежить, з одного боку, від формалізованих основних та допоміжних процесів, робочих процедур і посадових обов'язків, а з іншого – обмежується впливом динамічних зовнішніх чинників (політичних, економічних, демографічних, географічних, наявністю конкурентних закладів освіти тощо). У вітчизняній дослідній практиці для врахування цих впливів під час аналізу організацій А. Пригожин пропонував застосовувати “системний підхід на діалектичній основі”, за яким об'єкт розглядався в так званій “напруженій рівновазі”. Виходячи з аксіоми, що протиріччя є неминучими і природними для складних багатовимірних систем, науковець пропонував досліджувати об'єкт через виділення у ньому істотних протиріччя як основи розвитку [6]. Він обґрунтовує поєднання в дослідженні таких по суті протилежних підходів. Завдяки головному способу

системного підходу, а саме аналізу об'єкта шляхом поділення його на підсистеми, у центрі уваги дослідження знаходяться структурні зв'язки об'єкта, взаємодія його складових частин. Діалектичний принцип аналізу об'єкта ґрунтується на його різних якостях, тотожності у багатозначності, тобто той самий об'єкт одночасно може мати різні, навіть протилежні якості. Науковець відмічає, що застосування такого способу аналізу об'єкта іноді є вкрай важливим. Наприклад, “неможливо конструювати автомобіль тільки як транспортний засіб, відволікаючись від функції соціального престижу, яка накладається на нього споживачем, хоча, звичайно, ці функції у чомусь протилежні” [6, с. 13–14]. Щодо управління освітою неможливо підвищувати якість освітньої діяльності без урахування запитів і потреб споживачів освітньої послуги стосовно доступності навчального контенту та опанування змісту, відповідності форм роботи їхнім можливостям тощо. Отже, цілісне та багатопланове розуміння соціальних феноменів вимагає визнання і застосування мультипарадигмального підходу до проведення досліджень та є актуальним для аналізу проблем управління освітою. Проте цікавим є спостереження, що у світовій практиці науковці, які проводять дослідження у різних парадигмах навіть у межах однієї країни, між собою не спілкуються, спираючись у своїх дослідженнях на ідеї і результати досліджень, що належать їх парадигмі [4, с. 54].

Вибір методологічних стратегій залежить також від того, в якій галузі науки здійснюється дослідження. Тоні Бечер та Пол Траулер у роботі “Наукові племена і території: інтелектуальне дослідження та культура дисциплін” [8] наводять прийнятну у США класифікацію за чотирма категоріями: точні / суспільні науки та теоретичні / прикладні. На основі цієї умовної класифікації виділяють такі групи дисциплін: теоретичні (наприклад, фізика – “точні теоретичні”), гуманітарні (наприклад, історія), теоретичні соціальні (наприклад, антропологія – “суспільно-теоретичні”), технічні (наприклад, клінічна медицина – “точні, прикладні”), прикладні соціальні науки (наприклад, педагогіка, управління в соціальній сфері – “суспільно-прикладні”). Кожна з цих груп дисциплін має свою характеристику щодо спрямованості, стратегій, методів і результатів досліджень. Прикладні соціальні науки, до яких відноситься саме управління освітою, виробляють функціональне знання, що є утилітарним (ноу-хау через гуманітарне пізнання), маючи зв'язок із напівпрофесійною практикою. Для вивчення дисциплін цієї групи характерним є виконання досліджень конкретних ситуацій (кейсів), результатом яких є певні протоколи і процедури [4, с. 47]. Таке розуміння прикладного значення педагогіки та управління у соціальній сфері зумовлює одну зі світових тенденцій дослідження управління освітою – поширене використання кейс-досліджень. Кейс-дослідження – це поглиблене вивчення проблеми в одній чи кількох реальних ситуаціях протягом певного періоду часу. Для збору емпіричних даних використовується комбінація таких методів, як інтерв'ю, особисті спостереження, аналіз документів. Перевага цієї методологічної стратегії дослідження полягає у здатності встановлювати широкий спектр соціальних, культурних і політичних чинників, потенційно пов'язаних із проблемою дослідження. За своєю природою кейс-дослідження можуть бути позитивістськими (для тестування гіпотез) чи інтерпретативними (для побудови теорій). Аналіз кейсів має тенденцію бути якісним за своєю природою, проте значно залежить від контексту ситуації, яка досліджується. Тому результати одного кейс-дослідження можуть виявитися недостатніми для узагальнення в інших ситуаціях. Позбутися цього недоліку дозволяє використання багатокейсових дизайнів дослідження. Рівень узагальненості висновків зростатиме завдяки повторенню досліджень і зіставленню результатів аналізу інших кейсів. На нашу думку, для досліджень проблем управління освітою, що вивчають процеси управління у відкритих імовірнісних освітніх системах, для яких характерним є невизначеність результатів і наявність процесів самоорганізації, використання цього типу стратегій досліджень може бути дійсно особливо результативним. Тому доцільно застосовувати таку форму дослідження у вітчизняній дослідній практиці.

Іншим перспективним напрямом організації і проведення наукових досліджень є поширення світової практики здійснення порівняльних досліджень освітніх систем інших країн, тенденцій і проблем їх розвитку. Такі дослідження відносяться до галузі “міжнародна освіта”. Серед різних питань цих досліджень вивчаються і проблеми управління закладами освіти. Майкл Седлер, один із засновників порівняльних освітніх досліджень, відзначав важливість їх через усвідомлення недоліків та переваг вітчизняної системи освіти [10, с. 312]. У вітчизняній практиці таких досліджень небагато, проте вони дійсно є важливими. Для України, як і для інших країн пострадянського простору, характерним є проведення досліджень, спрямованих на вивчення освітніх систем конкретної країни. Прикладом таких досліджень є дисертація С. Бурдіної, присвячена розгляду системи підготовки магістрів управління освітою у ЗВО США [1], і праця О. Калініної, в якій описана система управління якістю освіти у ЗВО США [5]. У світовій дослідній практиці, навпаки, поширення набувають дослідження групи країн, сфокусовані на розкритті конкретної проблеми освіти, на пошуку ефективних шляхів її вирішення. Такі наукові дослідження дійсно потребують значних людських, фінансових, часових ресурсів, а також подолання культурних, політичних і мовних перешкод. У світовій практиці такі дослідження проводять колективи авторів звичайно у межах проєктів міжнародних асоціацій, громадських організацій, дослідних центрів при університетах. Поширення практики комплексних досліджень є ще однією світовою тенденцією організації і проведення досліджень у галузі управління освітою.

Отже, сучасними світовими тенденціями організації і розвитку методології досліджень, які необхідно враховувати під час вітчизняної дослідної діяльності в галузі управління освітою, є взяття за основу мультипарадигмального та міждисциплінарних підходів, використання суб'єктивістських методів; підвищення

уваги до ретельного обґрунтування методологічної стратегії та опису методів отримання і обробки результатів дослідження; застосування різних дизайнів досліджень і поширення таких форм, як кейс-дослідження; порівняльні дослідження проблем управління освітою у різних групах країн; колективні дослідження.

Використана література:

1. Бурдіна С. В. Система підготовки магістрів управління освітою у вищих навчальних закладах США : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2008. 20 с.
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. І. Методологія і організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках : навч. посіб. НТУУ «КПІ». Київ : [б. в.], 2016. 159 с.
3. Івахненко С. В., Конбер Дж. Підходи вчених США до методології науки: план вивчення з метою реформування досліджень бізнесу в Україні. *Наук. записки НаУКМА. Економічні науки*. 2015. Т. 172. С. 33–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAe_2015_172_9.pdf (дата звернення: 24.11.2020).
4. Исследование по сравнительному образованию: подходы и методы. Под. ред. М. Брейя, Б. Адамсона, М. Мейсона ; пер. с англ. М. Л. Ваховского, И. В. Разнотовского. Луганск : Изд-во «ФОР Сабова А. М.», 2015. 380 с.
5. Калініна О. Г. Система управління якістю освіти у вищих навчальних закладах США : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». Старобільськ, 2015. 21 с.
6. Пригожин А. І. Методи розвитку організацій. Москва : МЦФЭР, 2003. 863 с.
7. Сич Т. В. Розвиток методології дослідження проблем управління освітою в історії вітчизняної педагогічної науки (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2020. 761 с.
8. Becher T., Trowler P. R. *Academic Tribes and Territories Intellectual Enquiry and the Culture of Disciplines*. 2-nd edition. Buckingham Society for Research into Higher Education, Open University Press. 2001. 238 p.
9. Morgan G. Paradigms, metaphors and puzzle solving in organization theory. *Administrative Science Quarterly*. 1980. Vol. 25, № 4. P. 605–622.
10. Sadler M. How Can We Learn Anything of Practical Value from the Study of Foreign Systems of Education? Reprinted 1964 in *Comparative Education Review*. Vol. 7, № 3. P. 307–314.

References:

1. Burdina S. V. Systema pidhotovky mahistriv upravlinnia osvitoiu u vyshchyykh navchalnykh zakladakh SSHa [The system of training masters of education management in higher education institutions of the United States] : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.06 / Luhan. nats. un-t im. T. Shevchenka. Luhansk, 2008. 20 s. [in Ukrainian].
2. Bkhattacherdzhy A., Sytnyk N. I. Metodolohiia i orhanizatsiia naukovykh doslidzhen: doslidzhennia v sotsialno-ekonomichnykh naukakh [Methodology and organization of scientific research: research in the socio-economic sciences] : navch. posib. / NTUU «KPI». Kyiv : [b. v.], 2016. 159 s. [in Ukrainian].
3. Ivakhnenkov S. V., Konber Dzh. Pidkhody vchenykh SSHa do metodolohii nauky: plan vyvchennia z metoiu reformuvannia doslidzhen biznesu v Ukraini [Approaches of US scientists to the methodology of science: a study plan for reforming business research in Ukraine]. *Nauk. zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky*. 2015. T. 172. S. 33–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAe_2015_172_9.pdf (data zvernennia: 24.11.2020). [in Ukrainian].
4. Issledovanie po sravnitel'nomu obrazovaniiu: podkhody i metody. (2015) [Research on Comparative Education: Approaches and Methods]. Pod. red. M. Breiia, B. Adamsona, M. Meisona ; per. s angl. M. L. Vakhovskogo, I. V. Raznotovskogo. Lugansk : Izd-vo «FOP Sabov A. M.». 380 s. [in Russian].
5. Kalinina O. H. Systema upravlinnia yakistiu osvity u vyshchyykh navchalnykh zakladakh SSHa [The quality management system of education in higher education institutions in the United States] : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.06 / Derzh. zakl. «Luhan. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka». Starobilsk, 2015. 21 s. [in Ukrainian].
6. Prigozhin A. I. Metody razvitiia organizatsii [Methods of organization development]. Moskva : MTcFER, 2003. 863 s. [in Russian].
7. Sych T. V. Rozvytok metodolohii doslidzhennia problem upravlinnia osvitoiu v istorii vitchyznianoї pedahohichnoi nauky (druga polovyna KhKh – pochatok KhKhI stolittia) [Development of research methodology of education management problems in history of domestic pedagogical science (the second half of the 20th – the beginning of the 21st century)]. Kharkiv : Vyd-vo : Ivanchenka I. S., 2020. 761 p. [in Ukrainian].
8. Becher Tony, Trowler Paul R. *Academic Tribes and Territories Intellectual Enquiry and the Culture of Disciplines*. 2-nd edition. Buckingham Society for Research into Higher Education & Open University Press. 2001. 238 p.
9. Morgan G. Paradigms, metaphors and puzzle solving in organization theory. *Administrative Science Quarterly*. 1980. Vol. 25, № 4. P. 605–622 [in English].
10. Sadler M. How Can We Learn Anything of Practical Value from the Study of Foreign Systems of Education? Reprinted 1964 in *Comparative Education Review*. Vol. 7, № 3. P. 307–314 [in English].

Sych T. V., Mykhailiuk M. I. Global trends in the organization and methodology of research on education management problems

The article considers current global trends in the organization and methodology of research on the problems of education management. Awareness of these trends, taking them into account in the organization of domestic research activities is an important condition for the development of methodological knowledge and effectiveness of domestic research in the field of education management and integration of domestic science into the world scientific space.

The trend in research methodology in the world practice regarding the development and use of various types of research strategies by scientists, careful justification of the methodology and description of methods for obtaining and processing research results is revealed. The essence of the philosophical paradigms of the twentieth century, on which modern methodological paradigms are grouped, is revealed. Radical-humanistic, radical-structuralist, functionalist and interpretive methodological paradigms used in world research practice are characterized. It is determined that a holistic and multifaceted understanding of social phenomena, which includes education management, requires the recognition and application of a multi-paradigm

approach to research, which is relevant for the analysis of education management problems. The division of scientific disciplines accepted in the United States into four categories into exact / social sciences and theoretical / applied sciences is presented. The characteristics of the groups of these disciplines determine the focus of the topic, methodological strategies and research methods. The features of the direction of research in applied social sciences, which include education management, are outlined. It is found that understanding the applied significance of pedagogy and education management determines the spread of case studies. It also reveals the spread of world practice in the implementation of comparative studies of the problems of managing educational systems in other countries.

Key words: methodology of research, global experience in organizing research, education management, global trends in science, efficiency of scientific research, methodological paradigms, world research practice, research on education management problems.

УДК 378 : 37.01.09

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.82.32>

Степаненко О. К., Зарубіна А. В., Пономаренко Л. І.

БЕЗПЕРЕРВНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У статті висвітлено сутність понять «система безперервної освіти», «безперервна педагогічна освіта», «проєкт», «інноваційний проєкт». Визначено складові (безперервне навчання; компетентність; кваліфікація; потенціал до працевлаштування) та основні принципи розвитку безперервної педагогічної освіти (неперервність; поєднання національних освітніх традицій та найкращого світового досвіду; інноваційність; прогностичність; гнучкість у реагуванні на суспільні зміни). Встановлено п'ять відносно самостійних підходів у трактуванні принципу безперервності в педагогічній освіті. Сформовано три етапи професійного становлення вчителя, які функціонують в органічній єдності, утворюючи систему: допрофесійна підготовка, професійна освіта, післядипломна освіта. Зазначено, що інноваційна політика як інструмент управління розвитком закладів післядипломної педагогічної освіти є вирішальним фактором інноваційної діяльності, одним із важливих елементів інноваційного процесу у вищій школі, який реалізується через інноваційні проєкти. Узагальнюючи теоретичні джерела виділено, що основу і зміст інноваційних освітніх проєктів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесення новотворень у традиційну систему, що передбачає найвищий ступінь педагогічної творчості. Наведено у якості державних ініціатив чотири інноваційних проєкти: освітній округ «Науково-навчальний комплекс (ННК) багаторівневої безперервної освіти «Профільна освіта регіону» (Кременчуцький регіон), регіональні конкурси продуктів інноваційної діяльності, «Створення системи безперервного підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом запровадження кредитно-модульної форми навчання» (Харківський регіон). З метою управління безперервною педагогічною освітою як інноваційним проєктом соціально-економічного розвитку регіону розроблено комплекс стратегій її модернізації (Стратегія розвитку педагогічної освіти в університетах різних типів; Стратегія університетизації (Universitisation) безперервної педагогічної освіти; Стратегія відповідальності за розвиток професійної педагогічної освіти; Стратегія створення соціальних інвестицій; Стратегія відповідності Концепції розвитку педагогічної освіти; Стратегія інноваційно-орієнтованого розвитку; Стратегія використання форсайту; Стратегія використання ресурсів ЮНЕСКО), заснований на базових європейських принципах: інноваційні методи викладання і навчання; нові базові знання та навички для всіх; нова система оцінки отриманої освіти; збільшення інвестицій в людські ресурси; розвиток наставництва і консультування; наближення освіти до будинку.

Ключові слова: освіта, безперервна педагогічна освіта, інноваційний проєкт, вчитель, особистісний розвиток, соціально-економічний розвиток.

Вступ. На тлі активних інноваційних процесів, що відбуваються в усіх сферах життя сучасної України, особливо помітним є посилення уваги суспільства до проблем освіти, підвищення її якості та значимості для всіх вікових груп. В першу чергу це стосується педагогічної освіти, яку оголошено пріоритетним напрямком модернізації вітчизняної освіти в цілому. Саме педагогічна освіта має забезпечити формування професійно компетентної особистості педагога, здатного самостійно і творчо вирішувати професійні завдання, усвідомлювати особистісну і суспільну значимість педагогічної діяльності, нести відповідальність за її результати, сприяти соціальній стабільності і розвитку суспільства. Усвідомлення такої місії вимагає перегляду основних напрямків професійної підготовки майбутнього педагога, успішність якої багато в чому залежить від такого найважливішого чинника, як безперервна освіта особистості. Саме ідея «освіта впродовж усього життя» прийнята в якості базової в усіх реалізованих або запланованих реформах освіти. Повною мірою ця ідея належить до освіти вчителя, яка, з одного боку, відповідаючи потребам і запитам розвитку сучасного інформаційного суспільства, набуває статусу особливого механізму громадського і культурного розвитку регіону, з іншого – адекватна специфіці педагогічної діяльності і ролі особистості вчителя в педагогічному